

1917 – JOSEF EMMANUEL KUREK (15.3.1856-12.8.1925)

1917

27.1.1917

Se soupisem stavu zásob jsem díky Bohu! už hotový. Práce k nezaplacení. Nemusí se ale vždy pracovat jenom kvůli penězům, když je třeba napomáhat blahu a dobrému jménu města Německý-Benešov.

Dosud se nikdo ještě o mé práci nezmínil, s výjimkou městského tajemníka, který ji také dovede správně ocenit.

Ale na to jsem zvyklý a nedělal jsem si žádné přehnané představy. Jsem zvědavý, co mi za to dají.

Ve vedení školy je také každý den něco, co je třeba vyřídit. Po vyučování sedím denně ještě v kanceláři a píši ostošest. Ale vyřizuji i soukromé věci a přicházím domů teprve v 7 hodin nebo i později.

Je to tam (v kanceláři) velice útulné, a hlavně – velmi teplo, což při současné tuhé zimě nelze podceňovat.

Byt doma je studený a jen těžko se dá vyhřát. Matka přichází často do školní kanceláře, aby se trochu ohřála.

Zemřel **Ostry** a také **Rinnerka**. Oběma je pod zemí lépe, než kdyby ještě žili.

Rinnerka byla úplně ochrnutá, nemohla vstát z postele a neměla nikoho, kdo by se o ní staral.

1917 – JOSEF EMMANUEL KUREK (15.3.1856-12.8.1925)

1917

27.1.1917

Mit den Vorratsstandblättern bin ich gottlob! schon fertig. Eine Arbeit, die man nicht bezahlen kann. Man muss aber nicht immer des Geldes wegen arbeiten, wenn es gilt, dem Wohle und Ansehen der Stadt Deutsch-Beneschau hilfreich beizustehen.

Bisher hat noch keiner meine Arbeit erwähnt, mit Ausnahme des Stadtsekretärs, der dieselbe auch richtig zu würdigen weiß. Doch daran bin ich gewöhnt und habe mir keine überschwenglichen Vorstellungen gemacht. Bin neugierig, was man mir dafür geben wird.

In der Schulleitung gibt es auch jeden Tag etwas zu erledigen. Nach dem Unterricht sitze ich jeden Tag noch in der Kanzlei und schreibe darauf los. Allerdings auch private Sachen und komme erst um 7 Uhr oder später nach Hause.

Es ist sehr gemütlich dort und was die Hauptsache ist – sehr warm, was bei der jetzigen strengen Kälte nicht zu unterschätzen ist. Die Wohnung zu Hause ist kalt und erwärmt sich nur schlecht und die Mutter kommt oft in die Schulkanzlei, um sich aufzuwärmen.

Gestorben ist die **Ostry** und die **Rinnerin**. Beiden ist es unter der Erde wohler, als wenn sie noch lebten.

Die **Rinnerin** war ganz gelähmt, konnte nicht vom Bett aufstehen und hatte niemanden, der sie pflegte.

Kdyby jí Dr. **Dick** neposílal každý den jídlo, byla by vyhladověla. Také ještě třetí strádající lidskou bytost vysvobodila smrt z utrpení.

Byla to už úplně slepá **Gumpova** žena.

Dnes je historicky významný den. V 8 hodin ráno zvonily oba velké zvony naposledy svým zvučným trojhlasem, pak vojáci jeden z nich sundali z věže. Druhý bude následovat zítra.

Před 68 lety dne 24.1. byly vytaženy nahoru a 27. a 28. ledna byly opět sundány. Na saních budou dopraveny na dráhu, kam přijdou, to ještě nevíme.

Jistě do Plzně do Škodových závodů. Těch 12 vojáků pod vedením svobodníka bylo ze 6. pluku zeměbrany v Chebu.

Sejmuli už zvony v Kaplici, Blansku, Malontech, Cetvinách, Pohorské Vsi a Dobré Vodě. Nyní byl na řadě Benešov.

Tabák je smíchán s bukovými a březovými listy. Člověk si pomalu na ten smrad zvyká, pro spolubydlící, kteří jsou nekuřáci, není ten puch ale nic příjemného.

Nejvíce nepříjemností však bude kolem rozdělování vlněného šatstva darovaného hrabětem Karlem **Buquoyem** chudým dětem.

Zprvé zkoušení, pak výběr dětí a posléze zúčtování s firmou **Waldstein**, a úplně nakonec děkovný dopis hraběti.

O tuto věc jsem se ani moc nestaral a nyní si to musím vyžrat sám.

Samé závazky, kterých se musím zbavit co nejrychleji, abych se mohl věnovat školním povinnostem, které samozřejmě spolu se správou školy také nebudou tak snadné.

Musel jsem založit novou knihu provozních protokolů, protože ta stará už byla plná.

Wenn ihr Dr. **Dick** nicht jeden Tag das Essen geschickt hätte, wäre sie verhungert. Auch noch ein drittes menschliches Ehlend hat der Tod von seinen Qualen erlöst. Das war die ganz erblindete Frau des **Gump**.

Heute ist ein historisch wichtiger Tag. Um 8 Uhr früh haben die beiden großen Glocken das letztmal in ihrem schönen Dreiklang geläutet, dann haben Soldaten die erste vom Turm herabgelassen. Die zweite folgt morgen. Vor 68 Jahren am 24.1. sind sie hinaufgezogen worden und am 27. und 28. Jänner wurden sie wieder heruntergelassen. Sie werden mittels Schlitten zur Bahn gebracht, wohin sie kommen, wissen wir noch nicht. Gewiss nach Pilsen in die Skodawerke. Die 12 Soldaten unter der Führung eines Gefreiten waren vom 6. Landwehrregiment in Eger. Sie haben schon die Glocken in Kaplitz, Pflanz, Meinetschlag, Zettwing, Theresiendorf und Bründl herabgeholt. Nun war Beneschau dran.

Der Tabak ist mit Buchen- und Birkenblättern gemischt. Man gewöhnt sich allmählich an den Gestank, zur Annehmlichkeit der Mitbewohner, die keine Raucher sind, dient der Gestank allerdings nicht. Die größten Scherereien wird aber die Verteilung der vom Grafen Karl **Buquoy** gespendeten Wollsachen für die armen Kinder geben. Erstens, das Anprobieren, dann die Auswahl der Kinder und zum Schluss die Verrechnung mit der Firma **Waldstein**, und ganz zuletzt das Dankschreiben an den Grafen.

Habe mich um diese Sache wenig gekümmert und nun muss ich allein die Suppe auslöffeln. Lauter Verpflichtungen, die ich mir so schnell wie möglich vom Halse schaffen muss, damit ich mich den Obliegenheiten der Schule widmen kann, die natürlich mit der Schulleitung zusammen auch nicht leicht sein werden.

Musste ein neues Geschäftsprotokollbuch anlegen, da das alte voll war.

Trvalo to taky několik hodin. A do toho ještě soukromé záležitosti. Paní **Bartoschek** se nevyzná v nové dani z vína, je taky poměrně složitá, proto jí musíme pomoci.

Ode dneška stojí půl litru piva 44 halířů a čtvrtka vína 84 halířů. Pivo se čepuje pouze v neděli, ale také víno dochází.

I s chlebovou moukou jsou potíže. Mlynáři musí míchat žito s ovsem.

Počasí je strašné. Silný vítr a déšť ve dne v noci. Po sněhu a ledu ani stopa. Pro zemědělství nic dobrého. Kdyby náhle přišel mráz, budou vzácné ozimy zničeny, protože když do hloubky promočená půda zmrzne, pak se kořeny rostlin utrhnou.

Dnes se naše služka, Leopoldina **Großschopf**, dostavila k soudu. Je obviněná z toho, že ze sklepa strážmistra četnictva **Benische** ukradla černé uhlí.

Matka byla pozvána jako svědkyně, prvně v životě u soudu, a vypovídala v její prospěch.

V Schönbaumfeldově továrně mladého chlapce jménem **Weber** strhl řemenový převod a několikrát ho to odhodilo.

Naštěstí si pouze nadvakrát zlomil ruku, mohl být také mrtvý. **Weidner** Franz je tu na dovolené. Med. Hans **Pils** zase 4.2. odjíždí.

2.2.1917

Žijeme nyní v blahobytu. **Holzhacker** Karl jun. poslal **Mizzi** 10 kg jemné pšeničné mouky.

Anderl Hans je tu na dovolené, zůstal ale také jako praporčík tím starým čunětem (Schmierjoggerl). Jenom tu fajfku nekouří.

Nouze o potraviny je stále horší. Žijeme převážně o chlebu. Nyní má být i chlebová mouka silně redukována. Kdyby nám nevypomohl dvorský mlýn (později „suška“, pozn. František Opelka), tak by nám to

Hat auch ein paar Stunden gekostet. Dazu kommen noch Privatangelegenheiten. Frau **Bartoschek** kennt sich mit der neuen Weinststeuer nicht aus, ist auch ziemlich kompliziert, und so müssen wir ihr helfen. Ab heute kostet der halbe Liter Bier 44 Heller und ein Viertel Wein 84 Heller. Bier wird nur am Sonntag ausgeschenkt, aber auch der Wein geht zur Neige. Mit dem Brotmehl hapert es auch schon. Die Müller müssen das Korn mit Hafer mischen.

Das Wetter ist furchtbar. Sturm und Regen bei Tag und bei Nacht. Von Schnee und Eis keine Spur. Schlimm für die Landwirtschaft. Sollte plötzlich Frost eintreten, so ist die kostbare Wintersaat vernichtet, denn wenn der tief aufgeweichte Boden gefriert, dann reißen die Wurzeln der Pflanzen ab.

Heute erschien unsere Bedienerin, Leopoldine **Großschopf**, vor Gericht. Sie ist beschuldigt, aus dem Keller des Gendarmerie-Wachtmeisters **Benisch** Steinkohlen gestohlen zu haben. Mutter war als Zeugin geladen, erstmals im Leben vor Gericht, und hat günstig für sie ausgesagt.

In der Schönbaumfeld'schen Fabrik ist ein junger Bursche namens **Weber** in die Transmission geraten und ein paarmal herumgeschleudert worden. Er hat sich nur doppelt den Arm gebrochen, zum Glück, denn er hätte auch tot sein können. **Weidner** Franz ist hier auf Urlaub. Med. Hans **Pils** reist am 4.2. wieder ab.

2.2.1917

Wir leben derzeit in Wohlstand. **Holzhacker** Karl jun. hat der **Mizzi** 10 Kg. feines Weizenmehl geschickt. **Anderl** Hans ist auf Urlaub da, ist aber auch als Fähnrich der alte Schmierjoggerl. Nur die Pfeife raucht er nicht.

Die Lebensmittelnot wird immer größer. Wir leben überwiegend von Brot. Nun soll auch das Brotmehl stark reduziert werden. Wenn uns die Hofmühle nicht aushelfen würde, kämen wir schon jetzt nicht mehr aus.

dnes už nestačilo.

Velmi často nyní jíme jáhly. Není žádná lahůdka, ale alespoň to zasytí. U sedláků, kteří nechtějí plnit statní dodávky (pro armádu), se zabavuje za použití vojenského násilím.

V našem farním obvodě snad ještě ne, ale v Soběnově, Besednici a ve Svinech k tomu dochází velmi často.

Podle mých vyhotovených seznamů stavu zásob docházelo ale i tady ke štárám. Přicházeli cizí četníci a důkladně prohledali příslušná hospodářství.

Objevili také úkryty s bramborami u krejčího **Trajera**, u pekaře **Hoffelnera** velké, neuvedené zásoby máku a hrachu a u mnoha jiných rovněž.

Dvorský mlýn hodlá svůj provoz kvůli nepřiměřené šikaně zastavit.

Nazi **Pils** si začal s Mizzi **Anderlů** a chce se s ní oženit, ale jeho rodiče jsou proti.

Řídící učitel **Tumler** obdržel včera od zemské školské rady pochvalné uznání.

Bude také zklamán, neboť očekával titul ředitele. Prodlouží si dovolenou do května a pak půjde do penze, myslím.

Doufám, že se vám u vojska daří se zásobováním lépe než nám. Chybí zde rozumný systém rozdělování. Četl jsi o dodávce uherského obchodníka z Nitry?

300 vagonů pšenice dodal do Itálie, ten darebák! Kdo ví, kolik takových neodhalených vlastizrádců tady ještě beztretně pobíhá.

Divíme se, co se děje v Rusku, ale tady to není o moc lepší v tomto směru.

U nás je zima, a když je náhodou jeden den o něco tepleji, začne okamžitě sněžit, což je dobře pro ozimy.

Sehr oft essen wir nun Hirse. Es ist kein Leckerbissen, aber es füllt wenigstens den Magen. Bei den Bauern, die nicht dem Ärar liefern wollen, wird mit militärischer Gewalt requiriert.

In unserem Kirchensprengel wohl noch nicht, aber in Ömau, Besenitz und Schweinitz kommt es sehr häufig vor.

Nach meinen fertiggestellten Vorrats-Stand-Blättern sind aber auch hier Durchsuchungen vorgenommen worden. Fremde Gendarmen kamen und kehrten die betreffenden Wirtschaften um. Sie fanden auch Verstecke mit Kartoffeln beim Schneider **Trajer**, beim **Hoffelner**-Bäcker große, nicht angegebene Vorräte an Mohn und Erbsen und bei vielen anderen auch. Die Hofmühle will ihren Betrieb einstellen, weil sie zu viel schikaniert wird.

Der Nazi **Pils** hat mit der **Anderl** Mizzi angebandelt und will sie heiraten, aber seine Alten sind dagegen.

Oberlehrer **Tumler** bekam gestern vom Landesschulrat eine belobende Anerkennung. Wird auch enttäuscht sein, denn er erwartete den Direktortitel. Seinen Urlaub wird er bis Mai verlängern und dann geht er in Pension, glaube ich.

Hoffentlich geht es euch beim Militär mit der Ernährung besser wie uns. Es fehlt halt an der Einteilung. Hast Du von der Lieferung eines ungarischen Kaufmannes aus Neutra gelesen? 300 Waggons Weizen hat er nach Italien geliefert, der Gauner! Wer weiß, wieviele solche Landesverräter noch ungestraft und unentdeckt herumgehen.

Wir wundern uns über Russland und bei uns ist es nicht viel besser in dieser Beziehung.

Bei uns ist es kalt, und wenn es mal einen Tag etwas wärmer ist, fängt es sofort an zu schneien, was gut für die Wintersaat ist.

Pivo došlo. Snad kvůli té zimě, protože mizerné patoky v sudu zmrznou.

Čtvrtka pančovaného bílého vína stojí nyní 1 korunu, červeného 1 korunu 20 haléřů. Paní **Bürger** (Löfflerův dvůr) nás nyní zásobuje výborným máslem za 8 korun za kilo. Ostatní selky berou 10 až 14 korun.

Dne 30.1. jsou v Kaplici zase odvody. Z Německého Benešova se to týká 14 učitelů. **Nassberger** je již praporčík a na pět týdnů doma.

8.2.1917

Jako zastupující ředitel školy mám neskutečné množství práce, neboť mých dvou tříd mě nikdo nezavíjí. Zima trvá i nadále a zásoby dřeva rapidně ubývají.

Přitom chybí pracovní síly na děláni dřeva, zatímco naši zajatci a uprchlíci z přehnané humanity lenoší.

Naši nepřátelé vykořisťují své zajatce úplně jinak.

Včera jsem četl dlouhý dopis, který policista **Klantzky** napsal své ženě.

Ten chudák už třetí rok staví na Sibiři železnici a z lesa se vůbec nedostane.

Jeho ruce jsou plné mozolů a prasklin, které každý den krvácejí. Nevyhovující oblečení, mizerná strava a špatné ubytování.

Dva měsíce neměl žádné boty a zavinoval si nohy do hadrů a slámy.

Vařený ovesný šrot jako stravu, dřevěnou boudu s prkennou podlahou jako nocležnu. Po návštěvě komise červeného kříže dostali letos slamnky.

Řezník **Müller**, respektive jeho žena, končí s živností. Zůstává tedy už jenom jeden řezník, **Sekora**. Kvůli své dně je téměř neustále upoután na lůžko, takže tady brzy nebude žádný.

Bier gibt es keines mehr. Vielleicht wegen der Kälte, da das elende Gebräu im Fass gefriert. Das Viertel gepanschter Weißwein kostet jetzt 1 Kr., roter 1,20 Kr. Die Frau **Bürger** (Löfflerhof) versorgt uns jetzt mit vorzüglicher Butter zu 8 Kr. das Kg. Die anderen Bäuerinnen nehmen 10 bis 14 Kr.

Am 30.1. ist wieder eine Musterung in Kaplitz. Von Deutsch-Beneschau stellen sich 14 Lehrer. **Nassberger** ist schon Fähnrich und auf fünf Wochen zu Hause.

8.2.1917

Als stellvertretender Schulleiter habe ich wahnsinnig viel Arbeit, denn meine zwei Klassen nimmt man mir ja nicht ab. Die Kälte geht weiter und die Holzvorräte nehmen rapide ab.

Dabei fehlt es an Arbeitskräften zum Holzmachen, während unsere Gefangenen und Flüchtlinge vor lauter tiefender Humanität faulenzten. Unsere Gegner beuten ihre Gefangenen ganz anders aus.

Gestern las ich einen langen Brief, den der Polizeimann **Klantzky** seiner Frau geschrieben hat. Der Ärmste ist schon das dritte Jahr bei einem Bahnbau in Sibirien und kommt nicht aus dem Wald heraus.

Seine Hände sind voller Schwielen und Schründe, die jeden Tag bluten. Schlechte Kleidung, schlechte Ernährung und schlechte Unterkunft.

Zwei Monate hatte er keine Schuhe und wickelte sich die Füße mit Fetzen und Stroh ein. Gesottenes Haferschrott als Nahrung, eine Holzhütte mit Holzboden als Schlafstätte. Nachdem eine Kommission vom Roten Kreuz da war, bekamen sie heuer Strohsäcke.

Fleischhauer **Müller**, respektive seine Frau, gibt das Gewerbe auf. Somit bleibt nur ein Fleischhauer, der **Sekora**, übrig. Er ist wegen seiner Gicht fortwährend bettlägerig, so wird bald keiner mehr da sein.

Lahvička rumu, která kdysi stávala 20 haléřů, je dnes za 4 koruny. Jeden obchodník zde prodával 1 arch tříhvězdičkového papíru (kategorie kvality, pozn.překl.) za 40 haléřů a nikdo nenamítá. To už hraničí se zlodějnou!

Dnes má mladý Franz **Gotscher** svatbu. Bere si služebnou Bernharda **Mayera**, sestru číšnice **Wetti** v obecním hostinci. Nazi **Pils** je družba.

Šušká se, že má v úmyslu si Wetti vzít. Jeho rodiče by proti tomu nic neměli, protože není panovačná.

Ale milá Wetti, fešné děvče, nechce. Má drahouška v Jindřichově.

Naz má zase utrum. Je to smůla. Ty, které by se mu líbily, nechtějí jeho rodiče, a ty, které chtějí rodiče, nechtějí jeho.

16.2.1917

Od 13. do 19.2. jsou všechny školy v kaplickém okrese zavřeny, aby ušetřily palivo.

Já mám ale tolik práce s vedením školy, že jsem rád, že můžu v klidu a pohodě všechny požadavky splnit a sedět v dobře vytopené kanceláři.

Při jasné obloze je v noci velmi chladno, zatímco se sníh ve dne pomalu odpařuje. Dnes zemřel starý **Mikolasch**, zvaný **Butschägl**.

Dne 14.2. zde vypukl požár od kamen v domě řezníka Josefa **Wenzela**, na Bělidle, a málem by se byl vznítit sousední barák ubohého **Brunnera**, kdyby nepřišla rychlá pomoc.

Řídící učitel **Jaksch** z Klení byl před nedávnem odveden a již 15.2. narukoval.

Nyní to jde velmi rychle. Kdo tam vyučuje, to nevím.

Ein Fläschchen Rum, das ehemals 20 Heller kostete, kostet jetzt 4 Kronen. Ein Kaufmann hier verkaufte einen Bogen Dreistern-Papier für 40 Heller und wird nicht beanstandet. Das grenzt schon an Räuberei!

Heute hat der junge Franz **Gotscher** Hochzeit. Er heiratet das Dienstmädchen von Bernhard **Mayer**, Schwester der Kellnerin **Wetti** im Gemeindegasthaus. Nazi **Pils** ist Brautführer. Man munkelt, dass er die Absicht hat, die Wetti zu heiraten. Seine Eltern hätten nichts dagegen, da sie keine herrische ist.

Aber die liebe Wetti, ein fesches Madel, mag nicht. Sie hat einen Schatz in Heinrichschlag. So geht der Naz wieder leer aus. Das ist ein Pech. Die er möchte, wollen seine Alten nicht, und die seine Alten wollen, mögen ihn nicht.

16.2.1917

Vom 13. bis 19.2. sind im Kaplitzer Kreis alle Schulen geschlossen, um Brennstoff zu sparen.

Ich habe aber so viel mit der Schulleitung zu tun, dass ich froh bin, in Ruhe und Gemütlichkeit allen Anforderungen nachzukommen und in der gut geheizten Kanzlei sitzen zu können.

Bei dem wolkenlosen Himmel ist es nachts sehr kalt, während der Schnee am Tag langsam verdunstet. Heute ist der alte **Mikolasch**, genannt, **Butschägl**, gestorben. Am 14.2. war hier ein starkes Kaminfeuer im Hause des Fleischhauers, Josef **Wenzel**, auf der Bloach, und beinahe wäre die nachbarliche Baracke des armen Brunner brennend geworden, wenn nicht schnelle Hilfe gewesen wäre.

Oberlehrer **Jaksch** von Gollnetschlag ist vor kurzem gemustert worden und wurde schon am 15.2. einberufen. Das geht jetzt sehr schnell. Wer dort unterrichtet, ist mir unbekannt.

Protože řídící učitel **Maschek** v Německém Rychnově onemocněl střevním tyfem, je tamní škola na delší dobu zavřená.

Také Christian **Mayer** leží třetí týden s kloubovým revmatismem. Prý vypadá bídně.

Zprávy z Prachatic od řídícího učitele **Tumlera** nejsou příznivé. K jeho zánětu průdušek se přidružilo podráždění ledvin, musí zůstat v posteli a lékař se obává zánětu ledvin.

Koncem února končí moje dovolená, ale to on bude moct sotva nastoupit. Tu práci budu mít tedy já, ale je už skoro hotová.

Musím již jen vyřídít letní uvolnění (Sommerbefreiungen) a některé maličkosti, pak už si můžu užívat procházek.

16.3.1917

Řídící učitel **Maschek** údajně bojuje se smrtí, jak říká listonoš **Mais**. **Mayer** Bernhard a sl. Resa (Rosa?) běželi hned do Německého Rychnova.

Byl by to smutný případ. Zemřel starý bednář **Brunner** Josef.

Také starému muzikantovi **Czurdovi** se daří špatně, rovněž Christianu **Mayerovi** s jeho dnou.

Má nateklé nohy, a přitom je v těle jenom kost a kůže. Řídící učitel **Tumler** je stále upoután na lůžko.

22.5.1917

U nás vypukly spalničky a škola je nejméně na 14 dní zavřená. V neděli šly ještě školní děti III. třídy k prvnímu sv. přijímání.

Protože starý **Marko** v Leopoldově před nedávnem zemřel na rakovinu střev, byl jeho hostinec zavřen.

Weil Oberlehrer **Maschek** in Deutsch-Reichenau mit Darmtyphus darniederliegt, ist die dortige Schule auf lange Zeit gesperrt.

Auch Christian **Mayer** liegt die dritte Woche mit Gelenkrheumatismus darnieder. Soll elend aussehen. Die Nachrichten aus Prachatitz vom Oberlehrer **Tumler** sind nicht günstig. Zu seinem Bronchialkatarrh hat sich eine Nierenreizung hinzugesellt, er ist bettlägerig und sein Arzt befürchtet eine Nierenentzündung.

Ende Februar geht mein Urlaub zu Ende, aber da wird er kaum antreten können. So habe ich die Arbeit. Aber es ist schon fast geschafft. Ich habe nur noch die Sommerbefreiungen und einige kleine Sachen fertigzustellen, dann kann ich schon spazieren gehen.

16.3.1917

Der Oberlehrer **Maschek** soll mit dem Tode ringen, wie Briefträger **Mais** sagt. **Mayer** Bernhard und Fr. Resa (Rosa?) sind gleich nach Deutsch-Reichenau gelaufen. Wäre ein trauriger Fall. Der alte Binder **Brunner** Josef ist gestorben.

Auch dem alten Musikanten **Czurda** geht es schlecht. Desgleichen Christian **Mayer** mit seiner Gicht. Hat die Füße geschwollen und dabei ist der übrige Körper nur Haut und Knochen. Oberlehrer **Tumler** ist noch immer bettlägerig.

22.5.1917

Bei uns sind die Masern ausgebrochen und die Schule ist für mindestens 14 Tage gesperrt. Sonntag gingen noch die Schulkinder der III. Klasse zur ersten Kommunion. Da der alte **Marko** in Leopoldsdorf vor kurzem an Darmkrebs gestorben ist, wurde sein Gasthof geschlossen.

Zemřel také „král slunce“ jménem **Groschopf**. Christian **Mayer** je z nemocnice doma. Vypadá dost špatně, chodí o berlích a rána ještě není zahojená.

„Stravovací referent“ (Offizinal) **Mikolasch** je zde na dovolené. Vypadá velmi špatně. Celý den tráví v lese, aby se zotavil.

Také poštovní kontrolor Alois **Pils** je se svojí ženou zde na návštěvě. Chce jít brzy do penze a zde se usadit natrvalo. Starý ředitel školy **Weidner** je na tom někdy velmi špatně. Záchvaty se množí. Má vysoký stupeň kornatění tepen a tedy dušnost.

Včera řádil dravý bouřkový vítr a zničil mnoho květů ovocných stromů. Ve školní budově promáčkl četné okenní tabulky.

Kam se podíváš, tam vidíš nedostatky a opravy jednou spolknou nekřesťanské peníze, když se teď tři roky s ohledem na brzký konec války nic nedělalo.

Příděl mouky je týden od týdne menší. Brambory mizí, také maso je stále vzácnější. Mnoho lidí vaří jetel a podběl jako zeleninu. Poslední rekvizice udělali ze sedláků neurvalce.

Ani za mnoho peněz už od nich nic nedostaneš. My učitelé máme propagovat válečné půjčky, ale setkáváme se jenom s pošklebky a výsměchem.

Řídící učitel **Tumler** je stále nemocný. Dlouho slibovaný příplatek na zdražení dnes konečně přišel. Dostávám ale jen pro rok 1917 ročně o 210 korun víc, **Mizzi** o 180 korun.

Před půl rokem bychom byli za ty peníze ještě mohli opatřit zásoby. Nyní již nemají žádnou hodnotu. Kůzlata už nejsou žádná. Všechna zůstávají v chovu. Téměř v každém domě jsou dvě nebo tři kozy.

Gestorben ist auch der „Sonnenkönig“ mit Namen **Groschopf**. Christian **Mayer** ist aus dem Spital zurück. Sieht recht elend aus geht auf Krücken und die Wunde ist noch nicht verheilt.

Verpflegungsoffizinal **Mikolasch** ist hier auf Urlaub. Sieht sehr schlecht aus. Ist den ganzen Tag im Wald, um sich zu erholen.

Auch Postkontrollor Alois **Pils** ist mit seiner Frau hier zu Besuch. Er will demnächst in Pension gehen und sich hier ständig niederlassen. Dem alten Schuldirektor **Weidner** geht es manchmal sehr schlecht. Die Anfälle mehren sich. Hat hochgradige Arterienverkalkung und folglich Atemnot.

Gestern wütete ein arger Sturmwind und vernichtete viele Obstbaublüten. Im Schulgebäude hat er etliche Fensterscheiben eingedrückt. Wo man hinschaut, sieht man Mängel und die Reparaturen werden einmal ein Heidengeld verschlingen, nachdem jetzt drei Jahre im Hinblick auf ein baldiges Kriegsende nichts gemacht wurde.

Die Mehration wird von Woche zu Woche kleiner. Die Kartoffeln verschwinden, auch das Fleisch wird immer seltener. Viele Leute sieden Klee und Huflattich als Gemüse. Die letzten Requisitionen haben die Bauern ganz rabiat gemacht. Sie geben auch für sehr viel Geld nichts mehr her. Wir Lehrer sollen für die Kriegsleihe werben, aber man bekommt nur Spott und Hohn zu hören.

Oberlehrer **Tumler** ist immer noch krank. Die schon lange versprochene Teuerungszulage ist heute endlich eingetroffen. Ich bekomme, aber nur für das Jahr 1917, jährlich 210 Kr. mehr, **Mizzi** 180 Kr. Vor einem halben Jahr hätten wir für das Geld noch Vorräte anschaffen können. Jetzt hat es keinen Wert mehr. Ziegenkitzlein gibt es keine mehr. Alle werden aufgezogen. Fast in jedem Hause gibt es zwei bis drei Ziegen.

Kvůli nedostatku mléka je chovají lidé, kteří nikdy neměli užitkové zvíře, jako dnes na příklad doktor a lékárník. Také chov králíků se rozmáhá.

S tím souvisejí zase četné krádeže trávy. Lidé se vloupají do zahrad a trávu jednoduše posečou.

7.6.1917

Procesí o svátku Božího těla proběhlo bez narušení.

Mizzi vedla bíle oděné dívky během velké mše, ostatní slečny učitelky se omluvily.

Také ostatní kolegové se účastnili pouze průvodu. Musel jsem pilně zpívat, u čtyř oltářů, a i při hrubé (velké) mši.

Měšťanští ostrostřelci vyrukovali jako vždy, nevystřelili ale ani jedinou ránu, protože neměli stříelný prach. Silně zastoupen byl hasičský sbor.

Cosí mimořádného byla přítomnost bratra majorátního pána, hraběte **Ferdinanda z Buquoye**, který je v současné době na zotavené na Žofíně.

Byl postřelen do hlavy a má z toho duševní ořes. Je ještě velmi mladý.

Dne 24.4. tady byl císařský rada pan Karl **Hoke** a chtěl vykonat inspekci školy, nevěděl ale, že je kvůli epidemii spalniček zavřená. Nepřístupná zůstane ještě až do 20.6. Počasí bylo nádherné a navzdory množství práce v kanceláři školy zůstalo hodně času pro zahradu.

Po 21 dnech sucha spustila se dnes ve 3 hodiny prudká bouře. Nyní mnohou sedláci konečně vysadit na pole řepu a zelí.

Masa je velmi málo. Dnes nám **Hofmüller** (mlynář v dvorském mlýně) pomohl se 3

Wegen der Milchnot haben Leute, die nie ein Nutztier besessen, wie der Doktor und der Apotheker heute Ziegen. Auch die Kaninchenzucht breitet sich sehr aus.

Damit hängen wieder die vielen Grasdiefstähle zusammen. Die Leute dringen in die Gärten ein und mähen einfach ab.

7.6.1917

Die Fronleichnamprozession verlief ohne Störungen. **Mizzi** hatte die Leitung der weißgekleideten Mädchen während des Hochamtes, die anderen Fräulein Lehrerinnen ließen sich entschuldigen.

Auch die anderen Kollegen sah man nur beim Umzug. Ich musste fleißig singen bei den vier Altären und beim Hochamt. Die bürgerlichen Scharfschützen waren wie immer ausgerückt, gaben aber keinen Schuss ab, weil sie kein Pulver hatten. Die Feuerwehr war stark vertreten.

Etwas Besonderes war die Anwesenheit des Bruders vom Majoratsherrn, Graf **Ferdinand v. Buquoy**, der zur Zeit auf Genesungsurlaub im Sofienschloss weilte. Er bekam einen Kopfstreifschuss und ist infolgedessen etwas geistig zerrüttet. Ist noch sehr jung.

24.4. war der Kaiserl. Rat Herr Karl **Hoke** hier und wollte die Schule inspizieren und wusste nicht, dass sie wegen der Masernepidemie geschlossen ist. Die bleibt noch bis zum 20.6. zu. Das Wetter war herrlich und trotz der vielen Arbeit in der Schulkanzlei blieb viel Zeit für den Garten.

Nach 21 Tagen Trockenheit gab es heute um 3 Uhr ein heftiges Gewitter. Jetzt können die Bauern endlich die Kraut- und Rübenpflanzen am Feld aussetzen.

Fleisch ist knapp. Heute hat uns der **Hofmüller** mit 3 Tauben zu einer schönen

holuby připravit slušné jídlo. Jinak se stává často, že pouze o nedělích díky Sekorovy milosti lze dostat malý kousek masa. Více než 250 g dostávají pouze protekční děti.

Gossenbauerce (po chalupě) ukradli zloději veškeré potravinové zásoby.

Větší syn **Mangerla (Böhma)**, který bydlí u **Hujera** ve dvoře, přišel domů o dvou berlích. Střela ho zasáhla do kolene. Tak mladý a už mrzák.

19.6.1917

Řídící učitel **Tumler** si prodloužil svou dovolenou o tři měsíce. Ještě stále má zvýšenou teplotu. Zda přesto, že dne 1.8. vstoupí v platnost „příplatek za aktivitu“, půjde do penze, se neví. To je 600 korun ročně, které také ještě z poloviny budou zúčtovány k důchodu.

Jeho **sestra**, která je poštovní úřednice v Prachaticích, dostala nedávno civilní Záslužný kříž II. třídy. Je zkrátka třeba vyčkat.

Obchodník **Anderl Hans** byl povýšen na poručíka a dostal zlatý Záslužný kříž s korunou. Totéž lékárník Franz **Weilguny**.

Fritz **Weilguny** je zpátky na frontě v Rusku.

Anderl Hans ml. je kaprál a písař v jedné polní nemocnici v Trentu, v jižních Tyrolích.

Tam je též Dori **Dick** a navštěvuje aspirantský důstojnický kurz. Oběma se daří dobře.

Gustl **Schmoll** je zde na dovolené. Byl celou dobu na italské frontě zapleten do těžkých bojů a měl velké štěstí.

Není nic těžšího, než snést řadu hezkých dní, říká Schiller, to je skutečně pravda, zejména letos, kdy jsou v sázce žně.

Mahlzeit verholfen. Sonst geschieht es häufig, dass man nur sonntags aus Gnade des Sekora ein kleines Stückchen Fleisch bekommt. Mehr als 250 g bekommen nur Protektionskinder.

Der **Gossenbäuerin** haben Diebe die ganzen Lebensmittelvorräte gestohlen. Der größere Sohn des **Mangerl (Böhm)**, der beim **Hujer** im Hof wohnt, ist auf zwei Krücken humpelnd heimgekommen. Er hat einen Knieschuss bekommen. So ein junges Blut und schon ein Krüppel.

19.6.1917

Oberlehrer **Tumler** hat seinen Urlaub um drei Monate verlängert. Er ist noch immer nicht fieberfrei. Ob er trotz der am 1.8. wirksam werdenden Aktivitätszulage in Pension gehen wird, ist fraglich. Das sind 600 Kr. jährlich, die auch noch zur Hälfte bei der Pension angerechnet werden.

Seine **Schwester** hat vor kurzem das Zivilverdienstkreuz II. Klasse erhalten, sie ist Postadministratorin in Prachatitz. Man muss halt abwarten.

Kaufmann **Anderl Hans** ist zum Leutnant befördert worden und erhielt das goldene Verdienstkreuz mit der Krone. Desgleichen der Apotheker Franz **Weilguny**. Fritz **Weilguny** ist wieder an der Front in Russland. **Anderl Hans jun.** ist Korporal und Schreiber in einem Feldspital in Trient, Südtirol.

Dort ist auch Dori **Dick** und besucht einen Offiziers-Aspiranten-Kurs. Beiden geht es gut. Gustl **Schmoll** ist hier auf Urlaub. Er war die ganze Zeit an der italienischen Front in schwere Kämpfe verwickelt und hat großes Glück gehabt.

Nichts ist schwerer zu ertragen als eine Reihe von schönen Tagen, sagt Schiller, und das ist tatsächlich wahr, namentlich heuer, wo die Ernte auf dem Spiel steht.

U nás dojde snad jen k nedostatku krmení, ale v jiných oblastech bude mít sucho nedozírné následky.

Velmi škodlivé je rychlé množení hmyzu. Všude larvy a housenky.

U nás se objevují – co jsme ještě nikdy nezažili – nyní také krysy pižmové. Několik už jich bylo zabito.

25.6.1917

Mám novou šílenou písemnou práci, statistiku obdělávaných ploch, která bude podkladem pro následující odvody a rekvizice.

Má být dokončena do 10.7., ale já už nebudu tak hloupý, abych se schvátíl.

Práci jsme si rozdělili, **Herlinger** chodí s deskami v ruce od pole k poli a zaznamenává do seznamu parcel, který jsem mu připravil, zjištěné polní plodiny podle velikosti osevní plochy.

Pak musím jeho elaborát zanést do formulářů a z těchto pro každého zemědělce a pachtýře vyplnit list vlastnictví. Potom bude následovat odporné sumírování.

O školním vyučování už přirozeně nemůže být řeč. Ale končíme teprve 15.7. Že tím nejvíce trpí děti, s tím si, myslím, neláme hlavu nikdo.

Mluví se o tom sice v lepších rodinách, ale to nepomůže.

Tak jak už jsem do té věci zasvěcený, vím, že tyto záznamy způsobí mnohým hospodářům potíže, protože tímto je s utajováním konec.

Teď to vypadá velmi nevinně, ale později to bude kritické, když se nic nestane.

Herlinger všechno přesně zaznamená...

Bei uns wird wohl nur Futtermangel eintreten, aber in anderen Gegenden wird sich die Trockenheit böse auswirken.

Sehr schädlich ist die schnelle Vermehrung der Insekten. Überall Maden und Raupen.

Bei uns treten, was wir noch nie erlebt haben, jetzt auch Bisamratten auf. Wurden schon einige erschlagen.

25.6.1917

Ich habe eine neue wahnsinnige Schreibe, die Flächen-Anbau-Statistik, die als Grundlage für die nachfolgenden Abgaben und Requisitionen gilt. Soll bis zum 10.7. beendet sein, aber ich werde nicht mehr so dumm sein und mich abhetzen. Wir haben uns die Arbeit geteilt, **Herlinger** geht mit der Mappe in der Hand von Acker zu Acker und verzeichnet in einem von mir verfassten Parzellenverzeichnis die vorgefundenen Feldfrüchte nach Ausdehnung der Anbaufläche.

Darauf muss ich sein Elaborat in die Aufnahmeblätter eintragen und aus diesen für jeden Landwirt und Pächter ein Besitzblatt ausfüllen. Dann kommen noch die ekelhaften Summierungen.

Vom Schulunterricht ist natürlich keine Rede mehr. Aber schließen tun wir erst am 15.7. Dass die Kinder darunter am meisten Schaden leiden, das kümmert, glaube ich, niemanden. Allerdings wird in den besseren Familien räsoniert, aber das hilft nichts.

So viel ich in der Sache schon eingeweiht bin, wird diese Aufnahme vielen Produzenten den Brotkorb höher hängen, denn damit ist der Verheimlichung ein Riegel vorgeschoben. Jetzt sieht die Sache sehr harmlos aus, aber später wird es kritisch werden, wenn nichts dazwischenkommt. **Herlinger** nimmt alles genau auf...

Nabídka masa se poněkud zlepšila, protože řezník **Müller** byl zproštěn vojenské povinnosti a věnuje se energicky svému řemeslu.

Rovněž řezník **Wenzel** se stal aktivní a se **Sekorou** máme tedy nyní tři.

Horka polevila, déšť příjemně zchladil vzduch. Tady bylo upsáno 1/4 milionu na válečnou půjčku. I já jsem byl činný jako propagátor.

V Praze stojí vinný střík jednu korunu. Více než jednu sklenici však nedostanete. O tak velké bídě se tedy u nás hovořit nedá. Kdo má peníze, může si koupit vína, kolik chce. Pivo ale moc dlouho už nebude k mání, a to, co se prodává teď, je nefalšované projímadlo.

Včera večer, v den svátku sv. Jana, jsem musel s **Mizzerl** zase jednou tancovat.

V obecním hostinci se přidalo několik žen, a tak jsme zůstali až do 1 hodiny po půlnoci.

Zase jednou to byl závan staré pohody z vymizelých mírových časů

Dnešní zkouška z náboženství proběhla hladce a bez jakýchkoli komplikací. Od 1.7. máme my učitelé v Čechách nárok na „příplatek za aktivitu“ (Aktivitätszulage), což je opět krok k lepšímu. Kromě toho dostanou řídící učitelé jako správci školy ještě 50% příplatek.

Co bude s naším řídícím učitelem, je stále ještě hádankou. Předevčím jsme mu na jeho přání poslali nějaké letní oblečení.

Jeho sestra mi také napsala, že je toho názoru, že si brzy přijede pro nábytek.

O odchodu do penze ale neví inspektor nic.

Otec poštmistra **Franka** zemřel a bude převezen sem. Vdova **Kastl**, která prodala **Prögschlův** dům, je zase tady, se svým

Die Fleischversorgung ist etwas besser geworden, da Fleischhauer **Müller** enthoben ist und sich energisch seinem Geschäft widmet.

Auch Fleischhauer **Wenzel** ist in Aktion getreten und so haben wir mit **Sekora** jetzt drei.

Die Hitze hat nachgelassen, der Regen hat die Luft erfrischend abgekühlt. Hier wurden ¼ Millionen an Kriegsanleihe gezeichnet. Auch ich war als Werber unterwegs.

In Prag kostet ein gespritzter Wein eine Krone. Mehr als einen Gespritzten bekommt man nicht. Da ist die Not bei uns nicht so groß. Wer Geld hat, kann Wein genug kaufen. Aber Bier wird nicht mehr lange zu haben sein und das jetzige ist ein wahres Abfuhrwasser, sonst nichts.

Gestern am Johannisabend habe ich mit **Mizzerl** zufällig drah'n müssen. Im Gemeindegasthof sind einige Frauen dazugekommen und so sind wir bis 1 Uhr mitternachts picken geblieben. War wieder einmal ein Schimmer von alter Gemütlichkeit aus entschwundener Friedenszeit.

Die heutige Religionsprüfung war „ohne Fresserei“ glatt verlaufen. Vom 1.7. haben wir Lehrer in Böhmen Anspruch auf eine „Aktivitätszulage“, was wieder ein Schritt zur Besserung ist. Außerdem erhalten die Schulleiter noch 50% Zubesserung.

Was mit unserem Oberlehrer wird, ist noch immer ein Rätsel. Vorgestern haben wir ihm auf sein Verlangen einige Sommerkleider geschickt.

Seine Schwester schrieb mir auch und meint, sie wird bald die Möbel abholen. Von einer Pensionierung weiß der Inspektor aber nichts.

Der Vater von Postmeister **Frank** ist gestorben und wird hierher überführt. Die Witwe **Kastl**, welche das **Prögschlhaus**

synem ve Weitře se nesnese.

Jedná s **Geistlerem** o koupi jeho vily.

Rodina Michala **Weidnera** přesídí k **Hofmüllerovi** do **Ledererova** domu. Profesor **Töpfer** by sem rád přijel, ale obec se staví proti kvůli přidělovým lístkům na mouku a i jinak jsou překážky. Také vůči lidem jezdícím sem na dovolenou není obec vstřícná, protože **by sem přijížděli jen** kvůli křečkování.

6.7.1917

Výrobci jsou zatrpklí, že se jim všechno vzalo, se slibem, že od 1.7. dostanou přidělové lístky na chleba.

Teď už je červenec a slíbená chlebová mouka ještě není k dispozici. Ti, kteří nevyrábějí, obdrží každý týden na osobu ještě alespoň 80 dkg mouky namísto 1,40 kg.

Bída a obecná našťvanost jsou značné. Málem vypukla vzpoura.

Nejvíce ale křičeli ti, kteří to mají nejméně zapotřebí.

Letní hosté, kteří se zde navzdory nevoli místních opět ubytovali, jako **Schönbaumsfeldovi**, **Augenthalerovi**, **Dözlovi** a podobní, přeplácejí lokální ceny v nevídané míře. Jedno vejce 40 h, 1 kg másla 20 až 24 korun. atd. To dráždí místní k nepřičetnosti. Člověk se s letními hosty nesmí ani stýkat, nebo ho domácí budou nenávidět.

Zpracování záznamů je šílená práce. Nyní jsme tři a jde to velmi pomalu. Před 15.8. nebudeme hotovi. Kdo ty záznamy vymyslel, toho by měli zabít.

Konečný výsledek je stejně opět pro kočku.

Nejprve rekvizice všechno sebere a slíbí hory doly, a nakonec si politické úřady dovolí komentář:

verkauft, ist wieder hier, sie kann sich in Weitra mit ihrem Sohn nicht vertragen. Sie ist in Unterhandlung mit dem Geistler wegen des Ankaufs seiner Villa.

Die Familie Michal **Weidner** übersiedelt zum **Hofmüller** in das Ledererhaus. Professor **Töpfer** möchte gern herkommen, aber die Gemeinde stellt sich dagegen wegen der Mehlkarte und auch sonst sind Hindernisse. Auch gegen die Sommerfrischler stellt sich die Gemeinde, da sie nur wegen des Hamsterns herkämen.

6.7.1917

Die Produzenten sind erbittert, dass man ihnen alles weggenommen hat, mit dem Versprechen, dass sie ab 1.7. Brotkarten bekommen. Nun ist der Juli gekommen und das versprochene Brotmehl ist nicht vorhanden. Zur Not, dass die Nichtproduzenten in der Woche pro Kopf 80 Dekagramm Mehl statt 1,40 Kg. erhalten.

Die Not und die Volkswut sind groß. Es ist geradezu ein Aufruhr ausgebrochen. Allerdings haben diejenigen am meisten geschrien, die es am wenigsten nötig haben.

Die trotz Abwehr eingekerkerten Sommerfrischler, wie **Schönbaumsfeld**, **Augenthaler**, **Dözl** und dergl. überbieten die Preise in unerhörter Weise. Ein Ei 40 h, ein Kg Butter 20 bis 24 Kronen., und so weiter. Das macht alle Ansässigen wütend. Man darf mit den Leuten keinen Umgang pflegen, sonst macht man sich bei der Bevölkerung verhasst.

Die Aufnahmearbeit ist ein Werk des Wahnsinns. Jetzt sind wir drei und die Geschichte geht nicht weiter. Wir werden vor dem 15.8. nicht fertig werden. Wer die Aufnahme ausgebrütet hat, den soll man totschießen. Das Endresultat ist doch wieder für die Katz.

Erst nimmt die Requisition alles weg und verspricht alles Mögliche und zum Schluss erlaubt sich die politische Behörde die

„Proč jste takoví idioti a necháte si všechno sebrat!“ To je k zbláznění!

Často prší. Sklizeň se zdá být středně dobrá. Vypálená místa na lukách se opět zazelenala. Budou jen potíže s chovem dobytka, ale za to může vláda.

Nic se nedělá pořádně a jsou samé zmatky: V lese se to hemží dětmi a dospělými, kteří trhají polozralé borůvky.

17.7.1917

Teď už zanášíme osevní plochy do listů vlastnictví. Celkem 575 lisů vlastnictví a skoro 260 pachtovních listin.

Kromě toho vyhotovit shrnutí celé katastrální obce Německý Benešov ve dvou opisech. Jestli to půjde jako včera, nebudeme hotovi ani za 4 týdny.

Pracujeme 12 hodin denně. To jsou moje prázdniny. Bída ve stravování se stává stále horší.

Jak přežijeme tento týden bez chleba, masa a brambor, je mi záhadou.

Starší lidé stříhají na poli klasy a jedí je syrové, aby zahnali hlad.

Pojmy „můj“ a „tvůj“ mizí v zoufalství hladomoru.

Náhodou jsem v Malontech – jaký div – získal 10 syrečků, kus za 16 h, a také 1 kus mýdla za 2,60 korun.

Nikdo mi nechtěl věřit, že mám takové poklady v kapse kabátu. Peníze nehrají žádnou roli, když se za ně dostane něco alespoň trochu užitečného.

23.7.1917

Se záznamy jsme tak daleko, že kolegové **Herlinger** a **Reindl** pracují na obecním přehledu.

Äußerung: „Warum seid ihr solche Idioten und lasst euch alles wegnehmen!“ Ist das nicht zum Brüllen!

Es regnet häufig. Die Ernte scheint mittelgut zu werden. Die ausgebrannten Wiesenflächen werden wieder grün. Hapern wird es nur mit der Viehzucht, aber daran ist die Regierung schuld. Alles verkehrt angefasst und schlecht ausgeführt. Im Walde wimmelt es von Kindern und Erwachsenen, die die halbreifen Heidelbeeren abreißen.

17.7.1917

Wir sind jetzt dabei, die Anbauflächen in die Besitzblätter einzutragen. Im Ganzen 575 Besitzblätter und an 260 Pachtblätter. Außerdem die Zusammenfassung der ganzen Katastral-Gemeinde D-Beneschau in zweifacher Abschrift herzustellen. Wenn die Sache so geht wie gestern, so werden wir in 4 Wochen nicht fertig werden.

Wir arbeiten 12 Std. am Tag. Das sind meine Ferien. Die Not in der Ernährung wird immer größer. Wie wir diese Woche ohne Brot, Fleisch und Kartoffeln durchbringen werden, ist mir ein Rätsel.

Die älteren Leute schneiden die Kornähren auf den Feldern ab und essen sie roh, um den Hunger zu stillen. Die Begriffe „mein“ und „dein“ verschwinden im Trubel der Hungersnot.

Habe durch Zufall in Meinetschlag - welch Wunder! – 10 Stück Quargeln, das Stück um 16 h, sowie ein Stück Waschseife um 2,60 Kronen. erworben. Niemand wollte mir glauben, dass ich solche Schätze in meiner Rocktasche trage. Das Geld spielt keine Rolle, wenn man nur etwas Brauchbares dafür bekommt.

23.7.1917

Mit der Aufnahme sind wir so weit, dass die Kollegen **Herlinger** und **Reindl** an der Gemeindeübersicht arbeiten.

Až budou hotovi, musím udělat čistopis. Doufám, že do 2. nebo 3.8. budu od toho zla osvobozen. **Iroid** a **Weidner** Alois jsou zde na dovolené. **Holzacker** Karl jun. přijel dnes.

Včera dostali **Iroid** a ještě 10 dalších telegram, na základě kterého museli kvůli událostem na východní frontě ihned odcestovat.

Poručík Karl **Anderl** to tady z čiré touhy po činech nemůže vydržet. Dychtí, ne tak **Weidner** Alois, po svém odvodu. Oba chodí pilně na pstruhy.

Nové pivo, které se čepuje 2 dny, není k pití. Má pouze typickou barvu, jinak nic. Je úmorné horko bez bouřek. S potravinami je to čím dál horší.

Je velký nedostatek chleba. Bez raných brambor ze školní zahrady bývali bychom museli hladovět.

Doufejme, že nová sklizeň obilí přinese zlepšení.

7.8.1917

Měl jsem příležitost koupit 30 kg žita, takže se naše potravinová situace o něco zlepšila.

Benešov byl dvakrát slavnostně vyzdoben vlajkami. Prvně při dobytí Stanislavu (dnes Ivano-Frankivsk, pozn.B.R.) a Tarnopolu, podruhé při osvobození Černovic.

Nadšení ale rapidně klesá. Když kručí v břiše, není radost ze života.

Úředních vyhlášek je tolik, že se při jejich dodržení třetina potravin zkaží.

Každý udělá nejlépe, když se bez ohledu na stero nařízení nějakým způsobem zásobí potravinami.

Wenn sie fertig sind, muss ich die Reinschrift machen. Ich hoffe, bis zum 2. oder 3.8. von dem Übel erlöst zu sein. **Iroid** und **Weidner** Alois sind hier auf Urlaub. **Holzacker** Karl jun. kam heute.

Gestern bekamen **Iroid** und noch 10 andere ein Telegramm, worauf sie wegen der Vorgänge an der Ostfront sofort abreisen mussten.

Leutnant Karl **Anderl** kann es vor Tatendurst hier kaum aushalten. Er sehnt sich, anders als **Weidner** Alois, nach seiner Einberufung. Beide gehen fleißig Forellen fischen.

Das neue Bier, das seit 2 Tagen zum Ausschank kommt, ist nicht zum Trinken. Es hat bloß die Farbe, sonst nichts. Es herrscht eine drückende Hitze ohne Gewitter. Mit der Ernährung wird es immer schlimmer. Es ist ein großer Mangel an Brot. Ohne Frühkartoffel aus dem Schulgarten hätten wir hungern müssen. Hoffentlich bringt die neue Getreideernte eine Besserung.

7.8.1917

Ich hatte Gelegenheit, 30 Kg Korn zu kaufen, sodass sich unsere Ernährungslage etwas verbessert hat.

Beneschau war zweimal festlich beflaggt. Das erste Mal bei der Eroberung von Stanislau (heute Ivano-Frankivsk, Anm.B.R.) und Tarnopol, das zweite Mal bei der Befreiung von Cernowitz.

Die Begeisterung nimmt allerdings rapide ab. Wenn der Magen knurrt, kann man des Lebens nicht froh werden. Es gibt so viele Verordnungen von den Behörden, dass ein Drittel der Lebensmittel auf dem Behördenweg verderben. Jeder tut am besten, wenn er sich ohne Rücksicht auf die hunderterlei Verordnungen auf irgendwelche Art mit Lebensmitteln versorgt.

Nikoho ještě nepověsili.

Jedni se udusí v másle, druzí se dívají na přidělový lístek na omastek a mohou si s ním vytřít zadek.
Nejsou ani žádné houby.

O řídícím učiteli není slyšet nic. Neodpovídá na moje dopisy. **Weilgunymu** Fritzovi zašel kůň. Má škodu nejméně 3000 korun.

Jeho vdané sestry jsou se svými manžely a dětmi zde, setkáváme se s nimi ale málokdy. **Weidner** Alois se stal spolu s **Borstem** loveckým společníkem v kuřském revíru.

Benešovský revír opět pachtoval Dr. **Dick**. Kvůli tomu se zlobil lékárník **Weilguny**, protože záležitost neproběhla úplně podle pravidel.

Poštovní vozka Franz **Priegl** si přivodil zranění na hlavě, když chtěl svá splašená zvířata zastavit. Nová jízdní pošta Benešov-Kaplice funguje docela dobře.

Starému řediteli školy **Weidnerovi** se opět daří lépe. Má občas krvácení do žaludku a jeho okolí tím trpí. **Resch** Moritz koupil dům vedle, kde bydlí **Bass** Karl. **Hujer** Dom. (pravděpodobně Dominik, pozn. B.R.) zavřel svůj obchod.

Jeho švagr **Klement** Josef přebírá jeho selské hospodářství.
Z obchodníka se střížným zbožím se stává sedlák.

Poručík **Anderl** nadává, kleje a chlastá jako obvykle. Učitel Wenzel **Pöschko** je tady se svou ženou a dcerou.

Je zástupce ředitele měšťánské školy v Paysdorfu a má dobré vyhlídky stát se ředitelem. (Pravděpodobně se jednalo o Poysdorf v Dolním Rakousku, tam žil po roce 1945 ostatně ještě až do roku 1976 dřívější československy ministr školství a poslanec za křesťansko-sociální německou

Gehängt haben sie noch keinen.

Die einen ersticken in Butter, die anderen schauen sich die Fettkarte an und können sich damit den A... auswischen.
Schwammerl gibt es auch keine.

Vom Oberlehrer hört man nichts. Er antwortet nicht auf meine Briefe. Dem **Weilguny** Fritz ist ein Pferd zugrunde gegangen. Hat einen Schaden von mindestens 3000 Kr. Seine verheirateten Schwestern sind mit ihren Männern und Kindern hier, wir kommen aber wenig mit ihnen zusammen. **Weidner** Alois ist mit **Borst** zusammen Jagdkompagnon im Hermannschläger Revier geworden.

Das Beneschauer Revier hat wieder Dr. **Dick** gepachtet. Darob hat sich Apotheker **Weilguny** geärgert, da die Sache nicht ganz regelrecht gehandhabt wurde. Postkutscher Franz **Priegl** hat sich eine Wunde am Kopf zugezogen, da er seine scheuenden Pferde aufhalten wollte. Die neue Fahrpost Beneschau-Kaplititz funktioniert recht gut.

Dem alten Schuldirektor **Weidner** geht es wieder besser. Er hat öfters Magenblutungen und macht seiner Umgebung viel zu schaffen. **Resch** Moritz hat das Haus nebenan, wo der Bass Karl wohnt, gekauft. **Hujer** Dom. (wahrscheinlich Dominik, Anm.B.R.) hat sein Geschäft aufgegeben. Sein Schwager **Klement** Josef übernimmt dessen landwirtschaftlichen Betrieb. Aus einem Schnittwarenhändler wird ein Landwirt.

Leutnant **Anderl** schimpft, flucht und sauft wie gewöhnlich. Lehrer Wenzel **Pöschko** ist hier mit Frau und Tochter. Er ist Stellvertreter des Bürgerschuldirektors in Paysdorf und hat viel Aussicht, Direktor zu werden. (Wahrscheinlich ging es um Poysdorf in Niederösterreich, dort lebte nach 1945 übrigens bis 1976 noch der ehemalige tschechoslowakische Minister und Abgeordnete der christlich-sozialen

lidovou stranu **Erwin Zajiček** https://cs.wikipedia.org/wiki/Erwin_Zaji%C4%8Dek, po sloučení jeho strany se sudetoněmeckou stranou **Konrada Henleina** nepřešel do nového poslaneckého klubu, nýbrž zůstal nezávislým poslancem. Byl potom politicky aktivní i v Rakouské Lidové straně ÖVP, pozn. B.Riepl).

Mizzl na naléhání **Hofmüllerky** požádala o jméno **Holz hacker**. Jsem se vším srozuměn. Kolega **Willberg** se stal učitelem I. třídy ad personam.

Alois Riedl z Gmündu je tu na návštěvě. Od té doby, co Franz **Müller** zde provozuje obchod, je častěji k mání maso.

8.9.1917

Dnes konečně přišel dopis od řídícího učitele **Tumlera**. Nemůže přijít a znovu požádal o dovolenou. Věčná improvizace tak pokračuje. Proč nejde do penze, je nepochopitelné, nanejvýš proto, že chce počkat, až bude nový příplatek za aktivitu (Aktivitätszulage) definitivně započítán do penze.

To můžeme jak on, tak i já s ním čekat alespoň ještě rok.

Marietl Holz hacker dostala ve Vídni zaměstnání a její matka a **Gretl** se z tohoto důvodu stěhují do Vídně.

Dům **Julia Pilse** v horní části obce koupil nějaký Vídeňák. Kupci odjinud přicházejí často do kraje, dům prodat ale nechce žádný.

Dr. **Dick** koupil zase velké pole na **Schmiedbergu** a zaměřuje se úplně na zemědělství.

Lékárník to dělá po něm. Koupil pár koní, z nichž jeden se zdá být mrcha. Často se plaší. Také on pachtuje pole.

deutschen Volkspartei **Erwin Zajiček** https://de.wikipedia.org/wiki/Erwin_Zajicek, der sich nach der Fusion seiner Partei mit der Sudetendeutschen Partei von Konrad Henlein deren Parlamentsklub nicht anschloss, sondern unabhängig blieb, war später auch noch im Rahmen der österreichischen Volkspartei politisch tätig, Anm.B.Riepl).

Mizzl hat auf Betreiben der **Hofmüllerin** um den Namen **Holz hacker** angesucht. Bin mit allem zufrieden. Kollege **Wilberg** ist Lehrer I. Klasse ad personam geworden.

Alois Riedl aus Gmünd ist hier auf Besuch. Seit Franz **Müller** das Geschäft führt, ist Fleisch öfters zu bekommen.

8.9.1917

Heute kam endlich ein Brief vom Oberlehrer **Tumler**. Er kann nicht kommen und hat nochmals um Urlaub angesucht. So geht die Wurstelei weiter. Warum er nicht in Pension geht, ist nicht verständlich, höchstens deswegen, weil er abwarten will, bis die neue Aktivitätszulage definitiv in die Pension eingerechnet wird.

Da kann er und ich mit ihm noch mindestens ein Jahr warten. **Marietl Holz hacker** hat in Wien Anstellung bekommen und ihrer Mutter und die **Gretl** ziehen aus diesem Grund nach Wien.

Das Haus des **Julius Pils** im Oberort hat ein Wiener gekauft. Käufer von auswärts kommen häufig in die Gegend, aber keiner will ein Haus verkaufen.

Dr. **Dick** hat wieder ein großes Feld am Schmiedberg gekauft und richtet sich ganz auf eine Landwirtschaft ein. Der **Apotheker** macht es ihm nach. Hat ein paar Pferde gekauft, von denen eines ein Luder zu sein scheint. Geht oft durch. Auch er pachtet Felder.

Nazi **Pils** se bude v říjnu ženit. Jeho ženou se stane **Anderl** Mizzi. Obě rodiny se smířily a jsou nyní spolu velmi zadobře.

Zítra jedu do Nových Hradů na schůzi. Německý Benešov (myšleno asi místní pobočka příslušné organizace, pozn.B.R.) se chce připojit ke Krumlovu.

Bližší mi není známo. Dozvěděl jsem se o tom teprve před hodinou.

Teď umírá mnoho starších žen. Také ty, které jsou chudé a nemocné. **Resch** Moritz staví ve své zahradě, bývalé **Klingrově**, velký krásný pavilón. Jeho sestra **Berta** se má vdávat za vrchního veterináře, vdovce se třemi dětmi, ale moc se jí do toho nechce. Nějaký mladší by jí byl milejší.

20.9.1917

Včera u mě byl Dr. **Dick** a prosil mne o toto: jeho syn **Walter** je odveden a musí jako jednoroční dobrovolník brzy rukovat.

Hlásil se do těchto pluků: pluku polních houfnic č. 3 a pluku horského dělostřelectva č. 14.

Jak mu bylo řečeno, závisí přijetí na důstojnickém sboru. Jeho prosba na Tebe by byla: snad máš v jednom z těchto pluků kamaráda nebo známého, který by se za Waltera Dick mohl přimluvit.

Víš, že něco takového nemám rád, ale také bych si doktora nechtěl znepřátelit.

Bažant Pepi byl minulý týden povolán do důstojnické školy a dostal 5 dní dovolené.

Když přišel domů, už tam ležel telegram, že musí ihned narukovat.

Byl tedy sotva 8 hodin doma. Na přimluvu poslance **Kletzenbauera** dostal **Holzacker** Karl z ministerstva práce dovolenou až do konce roku. **Hofmüllera** to velmi potěšilo a poslal ten papír na

Der Nazi **Pils** wird im Oktober heiraten. **Anderl** Mizzi wird seine Frau. Die beiden Familien haben sich geeinigt und sind nun kreuzgut miteinander. Morgen fahre ich nach Gratzen zu einer Versammlung. Deutsch-Beneschau (gemeint wohl die örtliche Niederlassung der entsprechenden Organisation, Anm.B.R.) will sich an Krummau anschließen. Näheres ist mir nicht bekannt. Weiß erst seit einer Stunde davon.

Jetzt sterben viele ältere Frauen. Auch diejenigen, die arm und kränklich sind. **Resch** Moritz baut in seinem Garten, ehem. **Klinger**, einen großen schönen Pavillon. Seine Schwester **Berta** soll einen Obertierarzt heiraten, einen Wittwer mit drei Kindern, aber sie mag nicht recht. Ein Junger wäre ihr lieber.

20.9.1917

Gestern war bei mir Herr Dr. **Dick** und bat mich um Folgendes: Sein Sohn **Walter** ist gemustert und muss als Einjährig-Freiwilliger bald einrücken. Er hat sich um Aufnahme in die Regimenter: Feldhaubitzen-Regiment Nr. 3 und Gebirgsartillerie Regiment Nr. 14 gemeldet.

Wie man ihm sagte, hängt die Aufnahme vom Offizierskorps ab. Seine Bitte an dich wäre: Vielleicht hast du in einem dieser Regimenter einen Kameraden oder Bekannten, der sich für Walter Dick verwenden kann. Du weißt, dass ich so etwas nicht liebe, aber ich möchte mir den Doktor auch nicht zum Feinde machen.

Bažant Pepi ist vorige Woche in die Offiziersschule berufen worden und bekam 5 Tage Urlaub. Als er nach Hause kam, lag schon ein Telegramm dort, dass er sofort einzurücken habe.

Er war also kaum 8 Stunden zu Hause. **Holzacker** Karl erhielt durch Verwendung des Abgeordneten **Kletzenbauer** vom Arbeitsministerium einen Urlaub bis zum Jahresende. Der **Hofmüller** war darüber

velitelství do Bělehradu.

Karl mu na to napsal, že ho jeho velitelství nemůže pustit, protože je nepostradatelný.

Starý je nyní celý zoufalý, nemá žádné čeledíny do mlýna a zemědělství může provozovat také jen s děvečkami.

Ještě štěstí, že si **Hofmüllerka** vyžebrała evidovaného koně (Evidenzross).

Jela včera extra kvůli této záležitosti do Prahy a měla to štěstí, že se v kupé železničního vagónu sešla a seznámila s plukovníkem, který měl tuto záležitost v Kaplici na starosti.

Plukovník objevil jakousi chybu a kůň byl opět vrácen.

Pro nás výhoda, protože jinak není žádná jiná možnost jízdy.

Mé milé dítě, že jsi na italské frontě v hodnosti kapitána, to víme, ale nevíme kde. (Na frontě na řece Soči severně od Terstu, pozn. Rosl a Burkhard Rathmann).

Nyní se má odevzdávat i ovoce a školní děti mají sbírat ostružiny, aby se z toho mohla vařit marmeláda. Jak přečkáme zimu, ví Bůh.

Denně chodím do lesa a nasbírám ruksak plný jedlových šišek, s tím můžeme dva dny vařit, protože palivového dříví je poskrovnu, a přitom máme hodně lesa.

Obecní hostinec, **Thurnův** hostinec, **Hoffelner** a **Gotscher-Gangl** jen tak tak přežívají.

Mayer, Bauer, Resch a **Weilguny** už nelze označovat za hostince.

Učitelka, která sem měla přijít, nenašla způsob, jak by vyšla s platem.

S 90 korunami měsíčně by zemřela hlady. Děvčata z **Schönbaumfeldovy** továrny mají 40 korun týdně.

sehr erfreut und schickte den Wisch an das Kommando nach Belgrad.

Karl schrieb ihm darauf, dass sein Kommando ihn nicht weglassen könne, da er unentbehrlich sei. Der Alte ist nun ganz desperat, er hat keine Müllerknechte und kann die Landwirtschaft auch nur mit Mägden betreiben.

Ein Glück nur, dass die **Hofmüllerin** sich das Evidenzross ausgebettelt hat. Sie fuhr gestern eigens in dieser Angelegenheit nach Prag und hatte das Glück, mit dem Oberst, der in Kaplitz die Übernahme hatte, im Eisenbahnkupe zusammen zu kommen und sich mit ihm bekannt zu machen.

Der Oberst fand irgendeinen Fehler und das Ross wurde wieder zurückgestellt. Für uns ein Vorteil, da sonst keine Fahrgelegenheit zu haben ist.

Mein liebes Kind, dass du an der italienischen Front als Hauptmann bist, wissen wir, aber nicht wo? (An der Isonzo-Front nördlich von Triest, Anm. Rosl u. Burkhard Rathmann)

Jetzt soll auch Obst abgeliefert werden und die Schulkinder müssen Brombeeren sammeln, damit daraus Marmelade gekocht werden kann. Wie wir den Winter übertauchen, weiß Gott. Ich gehe täglich in den Wald und sammle einen Rucksack voll Tannenzapfen, damit können wir zwei Tage kochen, denn das Brennholz ist knapp - und das bei unserem vielen Wald.

Das Gemeinde-Gasthaus, das **Thurn-Gasthaus**, der **Hoffelner** und der **Gotscher-Gangl** flackern nur noch.

Mayer, Bauer, Resch und **Weilguny** kann man nicht mehr als Gasthäuser bezeichnen. Die Lehrerin, die hierher kommen sollte, konnte ihr Auskommen nicht finden.

Mit 90 Kr. im Monat wäre sie verhungert. Die Mädchen in **Schönbaumfelds** Fabrik haben pro Woche 40 Kronen.

Výuka se vleče. Každý učitel má 2 třídy. Učitel **Reindl** učí jeden den v Ličově, jeden den v Benešově.

Učitelka **Schatzl** dostala ve Schwechatu úplavici a je v karanténě, nemůže jít domů dříve než za 6 týdnů. Je to holt věčná improvizace.

6.10.1917

Jeden fotograf z Linze fotografoval dnes školní děti ve třídách a kolegium učitelů.

Jeho vzorové obrázky byly dobré. Snad budou stejně zdařilé i naše fotografie.

Školník **Bauer** nám natropil pěknou prasárnu. Několik týdnů byl na práci v utečeneckém táboře v Gmündu a dostal úplavici.

Tam ho strčili do infekční nemocnice. Teď ten grobián odtamtud utekl a bez dovolení přišel sem.

Aniž by měl nejmenší ponětí, umístil své exkrementy ve školní budově a tím všechno infikoval. Samozřejmě mě v první řadě, protože používám často záchod, na který chodí on a jeho rodina. Jestli má skutečně úplavici, pak jsme ohrožení já i jeho rodina.

Dnes přišel telegram z Gmündu, který skutkovou podstatu potvrdil. Dr. **Dick** ho nasměroval do nemocnice, samozřejmě s maximálním násilím, neboť ten chlap je přitom ještě surový, přesto, že vypadá jako náměsíčník.

Tak neuplyne ani jeden den, kdy se člověk nemusí rozčilovat při spravování školy. K tomu ještě řídící učitel inkasuje příplatek za funkci a na mne zbyde kulový. To je k zlosti!

Včera koupila matka pár holubů za 5 korun. Malé kuře stojí 4 koruny, stará slepice 8 korun, a to ještě musíme být rádi, že je k mání vůbec něco. Jinak není nic nového,

Der Unterricht wird mühsam fortgeschleppt. Jeder Lehrer hat 2 Klassen. Lehrer **Reindl** unterrichtet einen Tag in Litschau, einen in Beneschau.

Lehrerin **Schatzl** hat in Schwechat die Ruhr bekommen und ist kontumaziert, kann vor 6 Wochen nicht nach Hause. Es ist halt ein Fortwursteln.

6.10.1917

Ein Fotograf aus Linz hat heute die Schulkinder in den Klassen und das Lehrerkollegium fotografiert. Seine Musterbilder waren gut. Hoffentlich werden es auch unsere Bilder.

Eine Schweinerei hat uns der Schuldiener **Bauer** eingebrockt. Er war einige Wochen im Flüchtlingslager Gmünd in Arbeit und hat die Ruhr bekommen. Man hat ihn dort in ein Infektionsspital gesteckt. Nun ist der Gewaltmensch von dort entwichen und ist ohne Erlaubnis hierher gekommen.

Ohne die geringste Ahnung zu haben hat er im Schulhaus seine Exkreme abgelagert und so alles verpestet. Natürlich mich am allermeisten, da ich oft den Abort benutze, den er und seine Familie benützen. Hat er wirklich die Ruhr, dann bin ich und seine Familie gefährdet. Heute kam ein Telegramm aus Gmünd, welches den Tatbestand feststellte. Dr. **Dick** hat ihn in ein Krankenhaus dirigiert, natürlich mit äußerster Gewalt, denn der Kerl ist dabei noch sehr rabiat, trotzdem er wie ein Nachtwandler aussieht.

So vergeht kein Tag, an dem man mit der Schulleitung nicht Ärger hat. Zudem steckt der Oberlehrer die Funktionszulage ein und ich bekomme einen Kletzen. Ist das nicht ärgerlich!

Gestern kaufte die Mutter ein Paar Tauben um 5 Kronen. Ein kleines Huhn kostet 4 Kronen, eine alte Henne 8 Kronen, und da muss man noch froh sein, wenn man

kromě toho, že **Irold** jun. se minulý týden ženil.

Jeho nevěsta má mít věno 100 000 korun a má být dcerou statkáře nebo fabrikanta.

6.11.1917

V příloze poněkud nepovedená fotografie učitelského sboru. Zavinilo to mizerné osvětlení v kanceláři. Při pohledu na jednotlivé osoby, zejména na sl. Emmu **Weidner**, je člověk bezděčně nucen se smát. Má do sebe taky něco dobrého. Sl. Agnes **Schatzl** na fotce není, byla tenkrát nemocná a ležela ve Schwechatu.

Její bratr **Ferdinand** se v těchto dnech přestěhoval do Scheibbsu v Dolních Rakousích, kde je zaměstnán jako c.k. školní inspektor. Rychlý postup ve věku 37 let. To je všechno proto, že je odjakživa ve vleku křesťanských sociálů. My mu to dopřejeme.

Před třemi dny se Dr. **Dick** dostal se starostou, panem **Schmollem**, do prudké hádky, kdy došlo málem k potyčce.

Po jedné schůzi městské školní rady jsme zůstali jenom já, doktor, městský tajemník, městský radní zámečnický mistr **Weilguny** a starosta, abychom ve stoje ještě něco projednali.

Dr. **Dick** se ptal, proč se prodal jeden motor v elektrárně. Na to starosta vztekle reagoval a hádka začala. Otázka je oprávněná, protože vodní příkop k nové elektrárně má mnoho nedostatků. Vzhledem k tomu, že přítok vody je každým dnem slabší, může se stát, že v zimě proud vypadne.

Druhý motor je prasklý, proto jsme byli bez světla.

Jiná svítidla nejsou v současné době k mání, takže jsme pak museli sedět potmě.

Takto lze vysvětlit výbuch vzteku hlavy

überhaupt etwas bekommt. Sonst gibt es nichts neues, außer das **Irold** jun. vorige Woche Hochzeit hatte. Seine Braut soll 100 000 Kronen Mitgift haben und die Tochter eines Gutsbesitzers oder Fabrikanten sein.

6.11.1917

Beiliegend die ziemlich misslungene Fotografie des Lehrkörpers. Schuld ist die miese Beleuchtung in der Kanzlei. Beim Anblick einzelner Personen, besonders der Frl. Emma **Weidner**, wird man unwillkürlich zum Lachen gereizt. Hat auch etwas Gutes an sich. Frl. Agnes **Schatzl** ist nicht dabei, lag damals krank in Schwechat.

Ihr Bruder **Ferdinand** ist dieser Tage nach Scheibbs in NÖ übersiedelt, wo er als K.K.Bezirks-Schulinspektor angestellt ist. Eine schnelle Beförderung im Alter von 37 Jahren. Das macht alles, dass er seit jeher im Fahrwasser der Christlichsozialen segelt. Wir gönnen es ihm.

Vor drei Tagen geriet Herr Dr. **Dick** mit dem Bürgermeister, Herrn **Schmoll**, in einen derben Streit, wobei es fast zu Handgreiflichkeiten gekommen wäre. Nach einer Stadtschulrats-Sitzung blieben nur ich, der Doktor, der Stadtsekretär, der Stadtrat Schlossermeister **Weilguny** und der Bürgermeister in der Stadtkanzlei im Gespräch stehen.

Dr. **Dick** stellte die Frage, warum man den einen Motor im Elektrizitätswerk verkauft hat. Darauf fuhr der Bürgermeister in die Höhe und der Streit begann. Die Frage ist berechtigt, denn der Wassergraben zum neuen E-Werk ist sehr mangelhaft. Da der Zufluss des Wassers täglich abnimmt, kann es sein, dass im Winter der Strom ausfällt.

Der zweite Motor ist gebarsten und so waren wir ohne Licht. Andere Leuchtmittel sind zur Zeit nicht erhältlich, sodass wir dann im Dunklen sitzen mussten. So erklärt sich der Zornausbruch des Stadtoberhauptes. Freilich so kotzengrob

města. Jistě nemusel být tak strašně hrubý.

Jsem rád, že to nemělo žádnou soudní dohru, protože jsem byl na neštěstí svědkem celé záležitosti.

Dr. **Dick** se vzdal své čestné funkce místního školního inspektora a nedá se uchlácholit, což také naprosto uznávám a schvaluji.

14.11.1917

Kvůli záchraně císaře z vln řeky Soči jsou domy ověšeny vlajkami.

Za námi odeslanou sbírku prádla, 14 pytlů, celkem přes 100 kg, jsem dostal děkovný dopis od ministerstva války.

Předsednictví v uhelné komisi jsem převedl na kolegu **Hackera**. Mám toho na krku už dost.

Koncem měsíce je nutno rozdávat školní zprávy. Pro mne to znamená 600 podpisů.

K tomu ještě 2.12. den ochrany dětí a válečných sirotků.

S tím je spojena sbírka školních dětí. C.k. místodržitelství mi k tomu již poslalo 650 letáků, které mám rozdat.

K tomu ještě přijde propagování válečné půjčky.

V novém bytě máme v obou pokojích málo zatopeno, vlastně jenom v jednom, a ten se brzy vyhřál. Obvykle sedíme v kuchyni, kde je poněkud teplo od vaření.

Myslím, že zimu přeci jenom přežijeme, protože 10 metrů dřeva už nám panstvo přidělilo, 2 metry nám přenechá děkan a od vedoucího pily také dostaneme nějaký ten metr.

hätte er nicht sein brauchen.

Ich bin froh, dass es deswegen keine gerichtliche Auseinandersetzung gibt, da ich unglücklicherweise Zeuge der ganzen Angelegenheit war.

Dr. **Dick** hat seine Ehrenstelle als Ortsschulinspektor niedergelegt und lässt sich nicht besänftigen, was ich auch vollkommen einsehe und billige.

14.11.1917

Wegen der Errettung des Kaisers aus den Fluten des Isonzo sind die Häuser geflaggt.

Für die von uns abgeschickte Wäschesammlung, 14 Säcke, zusammen über 100 Kg, habe ich ein Dankschreiben des Kriegsministeriums erhalten.

Den Vorsitz der Kohlenabgabe habe ich dem Kollegen **Hacker** übertragen. Ich habe schon genug am Hals.

Ende des Monats kommen die Schulnachrichten zur Verteilung. Für mich heißt das 600 Unterschriften.

Dazu kommt noch am 2.12. der Kinderschutz- und Kriegswaisentag. Damit ist eine Sammlung der Schulkinder verbunden. Die K.K. Statthalterei hat mir dafür schon 650 Flugblätter übersendet, die ich verteilen soll.

Dazu kommt noch die Werbung für die Kriegsanleihe.

In der neuen Wohnung haben wir in den beiden Zimmern wenig geheizt, eigentlich nur in dem einen, und das hat sich schnell erwärmt. Normal sitzen wir in der Küche, die vom Kochen einigermaßen warm ist. Ich glaube, wir werden den Winter doch übertauchen, denn 10 Meter Holz sind uns schon von der Herrschaft zugewiesen, 2 Meter überlässt uns der Dechant und vom Sägeleiter erhalten wir auch einige Meter.

Uhlí obdržíme též. Dovoz dřeva je dvakrát, dokonce třikrát dražší než samotné dřevo.

Kromě toho je nutno najmout lidi, kteří dřevo donesou povozníkovi, jestliže je hlouběji v lese. Všechno musí být draze zapláceno.

Ale hlavně, že je máme, peníze při tom nehrají žádnou roli. V současné době je nedostatek soli a švédských zápalek.

Skoro není k mání ocet, také hovězího masa je čím dál méně. Tabáku dostávám měsíčně 4 balíčky.

Kdybych byl nedostal z Olomouce 6 balíčků, už bych byl na suchu, neboť ty různé tabákové náhražky nemohu kouřit.

8.12.1917

Řídící učitel má další dovolenou až do konce prosince. Chce, abych mu zaslal nějaké šatstvo a prádlo. Za to jsem dostal 2 lahve vína a jednu lahev likéru.

Výsledek sbírky 8. dne ochrany dětí a válečných sirotků byl 271 korun 90 haléřů.

Sotva byla tato věc vyřízená, dostal jsem včera dotazník ohledně výroční zprávy školy a jejích 2 expozitur.

Práce na mnoho dní. Lhůta je do 8.1.1918.

Kolega **Herlinger** zase musel převzít předběžnou rekvizici. Od 10.12. do Vánoc musí navštívit mnoho obcí v okolí Nových Hradů.

Jeho žena je zaměstnaná jako výpomoc v jeho třídě.

Takových prací jsem, zaplať Pánbůh, zůstal ušetřen.

Namísto Dr. **Dicka** zvolil obecní výbor lékárníka **Weilgunyho**, což není právě potěšující zpráva.

Kohlen erhalten wir auch. Die Zufuhr des Holzes kostet doppelt, sogar dreifach soviel, wie das Holz. Außerdem muss man Leute anstellen, die das Holz dem Fuhrmann zutragen, wenn es weiter im Wald steht. Alles muss teuer bezahlt werden.

Aber Hauptsache man hat es, dabei spielt Geld keine Rolle. Derzeit ist Mangel an Salz und schwedischen Zündhölzern.

Essig ist schwer zu bekommen, auch das Rindfleisch nimmt ab. Tabak bekomme ich monatlich 4 Packerl.

Wenn ich nicht aus Olmütz 6 Packerl bekommen hätte, wäre ich schon am Trockenen, denn die verschiedenen Tabakersätze kann ich nicht rauchen.

8.12.1917

Der Oberlehrer hat weiteren Urlaub bis Ende Dezember. Er will, dass ich ihm einige Kleidungsstücke und Wäsche zusende. Dafür bekam ich 2 Flaschen Wein und eine Flasche Likör. Das Sammelergebnis des 8. Kinderschutz- und Kriegswaisentages ergab 271 Kr. 90 h.

Kaum war diese Sache erledigt, so erhielt ich gestern den Fragebogen über den Jahresbericht der Schule und der 2 Expositionen. Eine Arbeit von vielen Tagen. Frist bis zum 8.1.1918.

Kollege **Herlinger** hat wieder eine Vorrequisition übernehmen müssen. Vom 10.12. bis Weihnachten hat er viele Ortschaften in der Umgebung von Gratzen zu besuchen.

Seine Frau ist als Aushilfe in seiner Klasse eingestellt.

Ich bin, Gott sei Dank, von solchen Arbeiten verschont geblieben. An Stelle von Dr. **Dick** wurde vom Gemeinde-Ausschuss der Apotheker **Weilguny** gewählt, was gerade nicht sehr erfreulich ist.

Mám převzít správu pokladny místní školní rady. Bráním se tomu, neboť jsou s tím spojeny mnohé nesnáze, které nenacházejí uznání.

Beztak jsem už přetížen. Kromě toho jsem si vzal ještě 2 soukromé hodiny, a to mě nejvíc zlobí.

Žid **Resch** platí sice za hodinu 2 koruny, ale při nynějších cenách se peníze rozplynou jako mýdlová bublina. Čtvrtka vína stojí už 1,60 korun. Ostatní hodiny dávám skoro zadarmo, protože to jsou chudáci. Že se ale při tom ničím, to uznává snad každý.

Kvůli nedostatku dřeva spíme v nevytopených pokojích. Pořídili jsme si ohřívací láhve a ty nám dělají dobrou službu.

Jen nedostatek světla je nepříjemný a brání mi v psaní.

Vodní příkop k elektrárně je poškozený a oprava byla promeškána. K tomu přistupuje nedostatek vody, takže již několik dní není město osvětleno a v domech je světlo omezené po hodinách.

Dvakrát v týdnu svítí večer do 10 hodin, jinak zhasíná už v půl deváté.

23.12.1917

Od včerejška se sáňkuje, dnes připadlo ještě více sněhu.

Na poslední chvíli jsme přece jen dostali rybu, i když ne tak velkou, jako obvykle, ale za horentní cenu.

Elektrické světlo neustále selhává. Někdy sedíme potmě už v 8 hodin. Městské osvětlení jsme neviděli již několik měsíců.

Fatální při tom je, že nejsou ke koupi svíčky ani petrolej.

S písarskými pracemi jsem se tím pádem

Die Verwaltung der Ortsschulratskasse soll ich übernehmen. Ich sträube mich dagegen, denn damit sind viele Scherereien verbunden, die keine Anerkennung finden. Ich bin ohnehin schon überlastet. Zum Überfluss habe ich mir auch noch die 2 Privatstunden aufgelastet, was mich am meisten ärgert.

Der Jud **Resch** zahlt wohl pro Stunde 2 Kr., aber das Geld zerrinnt wie eine Seifenblase bei den derzeitigen Preisen. Ein Viertel Wein kostet schon 1,60 Krone. Die anderen Stunden halte ich beinahe umsonst, da das arme Teufel sind. Dass ich mich aber dabei aufreibe, sieht wohl jeder ein.

Wegen des Holz Mangels schlafen wir in ungeheizten Zimmern. Wir haben uns Wärme Flaschen angeschafft und diese leisten uns gute Dienste.

Nur der Mangel an Licht ist unangenehm und hindert mich am Schreiben.

Der Wassergraben zum E-Werk ist schadhaft und die Herstellung versäumt worden. Dazu kommt Wassermangel, sodass seit einigen Tagen die Stadtbeleuchtung wegfällt und in den Häusern nach Stunden beschränkt ist. Zweimal die Woche brennt es bis 10 Uhr abends, sonst geht es schon um ½ 9 aus.

23.12.1917

Seit gestern sieht man Schlitten fahren, heute ist noch mehr Schnee gefallen. In letzter Stunde erhielten wir doch einen Fisch, wenn auch nicht so groß wie sonst, aber zu einem horrenden Preis.

Das elektrische Licht versagt dauernd. Manchmal sitzt man schon um 8 Uhr im Dunkeln. Die Stadtbeleuchtung haben wir schon einige Monate nicht mehr gesehen. Das Fatale dabei ist, dass es weder Kerzen noch Petroleum zu kaufen gibt.

Mit den Schreibarbeiten bin ich dadurch

nezaviněně dostal do skluzu.

Příčina svízelného stavu je neschopnost našich velemoudrých městských radních.

Nejprve vodní příkop k turbíně nedali v létě pořádně opravit, pak se prodal dobrý motor a nefunkční byl ponechán. Ten nechce nikdo opravit.

Nadává se dost, ale to je k ničemu.

Městští radní, kteří tento stav zavinili, se oťřepou a šlendrián pokračuje.

Vánoční stromek není, neboť svíčky nejsou k dostání, a když, pak stojí kus 6 korun.

Přepis z originálu rukopisu: Rosi Rathmann (roz. Hoffelner) a Burkhard Rathmann; text poskytl Willi Sonnberger, Linz, původně pocházející z Německého Benešova (dnes Benešov nad Černou), nar. 12.1.1929 (rodiče: Karl a Anna Sonnberger, roz. Hoffelner) a František Opelka, Kaplice, původně z Benešova n.Č.

Překlad do češtiny: Helga Grimmová, Třeboň, spolupráce Bernhard Riepl, Kaplice

unverschuldet in Rückstand gekommen.

Die Ursache des Übelstandes ist der Blödsinn unserer hochweisen Stadträte. Erst hat man den Wassergraben zur Turbine im Sommer nicht ordentlich herrichten lassen, dann hat man den guten Motor verkauft und den unbrauchbaren behalten. Den will niemand reparieren.

Geschimpft wird genug, aber das hilft nichts. Die Stadträte, die Schuld an der Sache haben, beuteln sich ab und der Schlendrian geht weiter. Einen Weihnachtsbaum gibt es nicht, denn Kerzen sind nicht zu haben und wenn, dann kostet das Stück 6 Kronen.

Transkription aus dem handschriftlichen Original: Rosi Rathmann (geb. Hoffelner) und Burkhard Rathmann, zur Verfügung gestellt: Willi Sonnberger, Linz, ursprünglich aus D.-Beneschau, geb. am 12.1.1929 (Eltern: Karl und Anna Sonnberger, geb. Hoffelner) und František Opelka, Kaplice, ursprünglich aus Benešov n.Č.